

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno kromo; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

:: Telefon štev. 216. ::

C. Kr. poštne hran. št. 64 846
Kr. ogrsko „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Postavodaja in karteli. Natančnost pri sprejemanju članov. Električne zadruge v Nemčiji. Napake, ki se jih mora kmetovalce ogibati pri umetnem gnojenju. Manj živine, manj gnoja, manj pridelka. Vestnik Zadružne zveze. Zadružni pregled, Gospodarske drobtine, Razglasi, Obšni zbori.

Postavodaja in karteli.¹⁾

Od narodnogospodarskega odseka izvoljeni pododsek, ki je imel nalogo, da se posvetuje o predlogih o ureditvi kartelov, se je v dvanajstih sejah posvetoval o načelih name-ravane zakonite ureditve o kartelih in je naročil referentu, da na podlagi storjenih sklepov revidira svoj v javnosti že deloma znani in razpravljani zakonski načrt. Stališče vlade je jasno označil sekcijski načelnik Brosche in sicer — to se lahko takoj pove — v takem smislu, ki žal zakoniti ureditvi kartelov ni posebno prijazen. Zastopnik vlade je povdarjal večkrat, da smatra vlada za potrebno, da se skliče enketa, predno more stopiti pred zbornico s kakim predlogom; v trgovinskem ministrstvu da so izdali načrt zakona o kartelih, ki pa ni pripraven, da bi ga mogli predložiti, ker manjka podlage, podatkov, ki se pričakujejo od enquete. Po naziranju vlade stopita zlasti dve vprašanji v ospredje: najprej vprašanje javnosti in pravne zmožnosti kartelov in potem vprašanje, kako zabraniti izrodke v žitju

in bitju teh kapitalističnih združb. Prvo vprašanje da je precej priznано. Vlada priznava, da bi bil javni značaj kartelov največjega pomena. Kar zadeva drugo točko, stvar še ni pojasnjena in zato za sedaj še ni mogoče ustvariti zakona, ki bi ne utegnil napraviti tudi škode. Vlada se je torej izjavila za zakonodajo, ki naj se izvrši v presledkih, in je za to želela odsekovo podporo. Obširna zakonodaja o kartelih po njenem mnenju sedaj ni umestna.

Večina pododseka pa se je postavila na stališče, da se morajo že v prvi etapi prepričati škodljivi uplivi kartelov in da bi kartelni zakon, ki bi obsegal samo prisilno registriranje, ne upošteval niti stavljenih predlogov niti utemeljenih želja po kartelih oškodovane občinstva.

Važno je najprej označenje pomena onih podjetij, ki bi se podredila kartelnemu zakonu. Sklep pododseka v tej smeri se glasi: Zveze ali dogovori podjetnikov na polju produkcije, trgovine, prometa, stavbinstva in zavarovalništva z namenom, s sporazumnim postopanjem določilno uplivati na producijske, censke, nabavne in prodajne razmere (karteli), so pod-

¹⁾ Po članku poslanca prof. dr. J. E. Kreka, pododsekovega referenta o kartelih v narodno-gospodarskem odseku, v listu „Reichspost“ z dne 17. decembra 1911.

vrženi državnemu nadzorstvu po tem zakonu. Ravno tako so državnemu nadzorstvu podvržena posamezna podjetja, katera na produkcijske, censke, nabavne ali prodajne razmere svojega blaga, oziroma na promet svojega dela tako uplivajo, da popolnoma ali skoraj popolnoma obvladajo tvorbo cen na tuzemskem trgu za to blago ali za ta dela. Ravno tisto državno nadzorstvo obstoji v smislu prvega odstavka za kartele, ki imajo svoj glavni sedež izven kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, toda razširjajo svoje delovanje na tuzemstvo, kakor tudi za kartelom slične dogovore podjetniških zvez tuzemstva s podobnimi zvezami izven kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.“

Iz tega je razvidno, da se državnemu nadzorstvu podrejšajo ne samo trdne zveze, ampak tudi prosti dogovori in da se morejo zakonu podrediti tudi monopolom podobna posamezna podjetja. Pokazalo se je, da je za sedaj komaj možno napraviti juridično popolno definicijo za to, kaj je kartel. Odločiti o tem, za katera podjetja, za katere zveze ima zakon veljati, naj bi se za-to prepustilo narodnogospodarski osrednji komisiji, ki bi izvrševala državno nadzorstvo. Komisija bi bila upravna oblast, ki bi obstojala iz zastopnikov notranjega, trgovinskega, finančnega, poljedelskega, železniškega ministrstva in ministrstva za javna dela ter iz zastopnikov deželnokulturnih organizacij (deželni kulturni svet in deželni odbor) in trgovskih in obrtnih zbornic. Predsednika in dva njegova namestnika naj bi imenoval cesar. Imenovani zastopniki posameznih obrtnih in kmetijskih deželnih organizacij bi imeli voliti neko gotovo število članov (morda dvajset) v to osrednjo komisijo.

V tej komisiji naj bi se nahajali tudi zastopniki delavstva, poslani od zavarovalnic zoper nezgode in rudarskih zadrug. Pisarno komisije bi tvorili komisarji z uradniškim značajem, ki bi imeli po nalogu komisije oskrbovati vse potrebne podatke. Misel, da bi se napravilo mesto osrednjega komisarja, ki bi

smel tudi sam odločevati, je referent sam opustil, zlasti zaradi tega, ker če bi se tako važne določbe prepustile eni sami osebi, bi se moglo dogajati nezakonito uplivanje in bi se moglo omajati vsaj zaupanje v zanesljivost odločbe. Iz udov komisije bi se napravili strokovni senati s tri do pet člani, ki bi imeli poslovati kot poizvedovalni in odločujoči senati. Prizivi bi se imeli napravljati na celokupno komisijo.

Da se dobi stvarni material, v to služi glasom predloga najprej dolžnost kartelov, vlagati napovedi o svojih statutarjih določbah in uradni komisiji naznanjati tudi svoje važne, obrat zadevajoče sklepe in dogovore. Statutarne določbe morajo biti javno dostopne, sklepi pa naj bi se mogli za javne spoznati le po kvalificirani razsodbi.

Komisija sme po načrtu uradno postopati po lastni iniciativi, pa tudi na podlagi kake utemeljene ovadbe, ki pristojna vsakemu, ki meni, da so ga karteli ali monopolistična poedina podjetja oškodovala na premoženju ali zaslužku. Od kartelov storjene sklepe in dogovore sme komisija prepovedati, ako vsebujejo nepošteno določitev cen, narodnemu gospodarstvu kvarljivo prodajanje v tujino po nizkih cenah, zaprtje prostega nabavljanja blaga ali dobavno dolžnost. V gotovih slučajih pa je tudi dopustno kartel razdružiti in sicer tedaj, ako kartelna pogodba ni bila prijavljena ali če so se komisiji ponovno odrekla pojasnila ali če se ne vložijo v določenem roku od komisije zahtevana kavecija, ki se more zaseči v slučaju, da bi kartel prekoračil svoje pravice.

Kazen se more naložiti za slučaj, da se ne poda predpisana prijava ali zahtevano pojasnilo kakor tudi, ako člani komisije ali komisarji prestopijo dolžnost molčečnosti. Nalagati kazni pristojna političnim deželnim oblastvom. Kazenskopravna kazen bi se takrat naložila, ako bi kak kartel iz velike nemarnosti podal bistvene neresnične ali nepopolne podatke, dalje proti onim, ki bi se udeleževali delovanja prepovedanega ali ne prijavljenega kartela ali

ki bi kak prepovedan sklep vkljub temu izvedli. V tem slučaju je določena poleg denarne tudi zaporna kazen. Ta kazenskopravna dejanja so podvržena razsojanju rednih sodnij in se morajo preganjati uradoma. Razzodbe senatov, oziroma celokupnih komisij so torej smatrati za prejudicijelne razzodbe.

Iz podanega se lahko uvidi, da se je pododsek pošteno potrudil, da spravi jasnost v to silno težavno vprašanje. Drugo vprašanje pa je, če je sedanji državni zbor zmožen, napraviti tak zakon. Brez dvoma bi bila rešitev tega vprašanja ljudski zbornici v največjo čast.

Natančnost pri sprejemanju članov.

Civilni senat ljubljanske deželne sodnije je dne 8. januarja razpravljaj o dveh tožbah radi priznanja nečlanstva pri propadli Glavni posojilnici v Ljubljani.

Iz te razprave kakor tudi iz razzodbe, ki jo je izdal v slični stvari najvišji sodni dvor dne 10. aprila 1907, št. 3697, je zadosti razvidno, kako velikega pomena je pri vsaki zadruzi, da se člani sprejemajo natančno tako kakor zahteva zakon in predpisujejo pravila. Stvar je principijelne važnosti za vsako zadruzo; zato se nam zdi umestno, da spregovorimo nekoliko o teh pravedah. Zadruga bodo iz tega izprevidele, kako skrbno in natančno je treba ravnati pri sprejemanju članov in bodo morda v bodoče tej stvari obračale večjo pozornost.

Eno izmed zgoraj omenjenih tožb proti Glavni posojilnici zaradi priznanja nečlanstva je naperil trgovec I. R. na V. Ta ni nikoli vzel pri Glavni kakšnega posojila, pač pa je l. 1903 posredoval za nekoga drugega, da se mu je dovolil kredit na menico, za katero je on prevzel poroštvo. Takrat je podpisal I. R. tudi pristopno izjavo. Ko je bilo posojilo vrnjeno — kar se je zgodilo že l. 1903 — se ni več brigal za to zadevo. On je bil torej sicer podpisal pristopnico, toda za člana ga načelstvo nikdar ni pravilno sprejelo. V pravilih „Glavne

posojilnice“ je obsežena določba, da oni, ki hoče posojilnici pristopiti, postane tedaj član, ko ga je načelstvo kot takega sprejelo v svoji seji. O teh sejah načelstva bi se morali glasom pravil voditi zapisniki, katere bi morali vsi navzoči odborniki podpisati. Vse to se pa glede I. R. ni nikdar zgodilo. Pri sejah se ni nikdar sklepalo in sklenilo, da se sprejme za člana, dasi je iz nekega zapisnika razvidno, da se je odobrilo zgoraj označeno posojilo, oziroma poroštvo. Zato tudi I. R. nikoli ni bil obveščen, da je sprejet za člana. Pristopnica, ki jo je I. R. podpisal takrat, ko je prevzel poroštvo za menično terjatev, se more tedaj smatrati kvečjemu kot nekak njegov ofert (ponudba), da naj se sprejme za člana. Tožnikov zastopnik je utemeljeval tožbo še z dvema drugima razlogoma, ki pa sta bolj postranskega pomena.

Pravni zastopnik Glavne posojilnice je sicer priznal, da načelstvo Glavne posojilnice ni nikdar sprejelo I. R.-a v kakem pismenem zapisniku za člana. Vkljub temu pa da je I. R. član posojilnice, ker je podpisal pristopnico, ker je bil vplačan njegov delež, ker je naknadno priznal svoje članstvo s tem, da je 23. decembra 1910 članstvo odpovedal, ker je 8. januarja 1911 volil likvidacijski odbor in ker je bil pripravljen z drugimi člani „Glavne posojilnice“ skleniti neko pogodbo z nekim drugim njenim članom.

V teku nadaljne razprave se je konstatiralo, da toženka Glavna posojilnica ne more predložiti nobenega dokaza, da bi bil I. R. res kedaj v načelstveni seji sprejet za člana.

Na podlagi tega dejanskega položaja je deželna sodnija izrekla razzodbo, v kateri je tožbenemu zahtevku ugodila in izrek'a, da I. R. ni član „Glavne posojilnice“. V razlogih se opira razzodba v glavnem na priznanje „Glavne posojilnice“ same, da njeno načelstvo do 18. maja 1910 sploh ni nikdar sklepalo o sprejemu kakega člana. Sodišče zavzema stališče, da je treba za sprejem zadružnika formalno pravilnega sklepa upravnega odbora o sprejemu, da

torej ne zadošča samo dovolitev posojila ali pa samo podpis pristopnice. Sodišče je mnenja, da se mora izvršiti sprejem zadrušnikov povsem pravilno, natančno po predpisih zakona in pravil, drugače sprejem ni veljaven. Kajti iz nepravilnosti v poslovanju ne morejo izhajati pravico ustanavljajoča dejstva.

Tako deželna sodnija ljubljanska v utemeljevanju svoje razsodbe.

Pričakovati je, da se bodo v slučaju morebitnega priziva tudi višje inštanice pridružile temu pravnemu naziranju. To je pričakovati tembolj, ker je najvišji sodni dvor v neki slični zadevi izdal povsem podobno razsodbo z dne 10. aprila 1907, št. 3697, katero priobčujemo v naslednjem v dobeseednem prevodu. Razsodba se glasi:

„V pravni stvari A.-a proti posojilnici zasebnih uradnikov v X., registrovani zadrugi z omejeno zavezo v likvidaciji, zaradi ugotovitve neobstoječega članskega razmerja je pravdno sodišče prve stopnje po ugotovitvi sledečih dejstev: 1. da je bila izjava z dne 9. novembra 1899, s katero pristopa tožitelj kot član k obtoženi zadrugi, podpisana od njegove soproge C.; 2. da slednja od tožnika ni bila pooblaščenca izvršiti ta podpis; 3. da je bil tožitelj na podlagi te izjave z dne 9. novembra 1899 od odbora tožene zadruge sprejet kot njen član; 4. da ima tožitelj člansko knjižico matice št. 44, katera se glasi na njegovo ime in na 31 deležev tožene zadruge à 40 K, skupaj za 1240 K in da je od teh deležev jemal tudi obresti; 5. da se je tožitelj udeležil izrednega občnega zbora tožene posojilnice z dne 29. decembra 1904 in da je lastnoročno podpisal prezenčno listo zadrušnikov; 6. da se tožena zadruga nahaja v likvidaciji, — spoznalo za pravo: Ugotovi se, da tožitelj ni bil član tožene zadruge in tudi ni sedaj.

Razlogi: Tožbeni zahtevek se opira na ugotovljeno dejstvo, da se pristop tožitelja ni izvršil s pismeno izjavo, da torej tožitelj po § 3 zadružnega zakona in po § 11 zadružnih pravil ni postal član tožene zadruge. Z ozirom

na te določbe zakona in pravil je jasno, da tožitelj na podlagi pristopne izjave z dne 9. novembra 1899 ni mogel zadobiti članstva pri toženi posojilnici, ker te izjave ni podpisal in tudi ni pooblastil svoje soproge, da jo podpiše. O takem položaju je tudi na podlagi napačnega mnenja, da je pristopnica lastnoročno podpisana, izvršeni sprejem tožitelja za člana posojilnice pravnoneveljaven. Vsled tega preostane le še razmotrivati, če je zgoraj pod 5. in 6. kot ugotovljena navedena dejstva smatrati za taka konkludentna dejanja, s katerimi je tožitelj izrazil voljo, postati član tožene zadruge in ga je torej smatrati za njenega člana, dalje, ako je lastnoročno podpisanje prezenčne članske liste od strani tožitelja smatrati kot veljavno pristopno izjavo v smislu § 3 zadružnega zakona in § 11 pravil. Dvomiti pač ni, da je tožitelj samega sebe imel za člana; zato govori okolnost, da je imel člansko knjižico, glasečo se na njegovo ime, da je vlekkel obresti od deležev in število deležev pomnožil, in da je podpisal prezenčno listo, namenjeno izrečno le za zadrušnike. Toda napačno mnenje na strani tožitelja, da je bil sprejet kot član posojilnice, je posojilnica s tem zakrivila, da mu je izročila člansko knjižico, dasiravno vsled pomanjkanja pismene pristopne izjave ni mogel postati njen član. Sploh pa se pismena izjava, ki je zahtevana v § 3 zadr. zak. in v § 11 pravil, ne more nadomestiti z zgoraj navedenimi konkludentnimi dejanji, dasi se more iz njih izvajati seveda pravopomotno mnenje obeh pravnih strank, češ da je tožitelj član tožene zadruge. Podpis prezenčne listine dne 29. decembra 1904 od strani tožitelja ni istovetiti z pismeno pristopno izjavo, ker je po jasni volji obeh strank imel podpis tožitelja na nji samo namen, ugotoviti število na občnem zboru navzočih zadrušnikov.“

Višje inštanice so razsodbo prve inštanice potrdile — najvišji sodni dvor iz naslednjih razlogov: „Po § 11 pravil tožene zadruge mora tisti, ki hoče postati zadrugin član, biti vsprejet od odbora kot član in nato v smislu določbe

zadnjega odstavka § 3 zadr. zak. s pismeno izjavo pristopiti zadrugi kot član. Ta določba obsega prisilno pravo, vsled česar tudi ni nihče, ki ni oddal take pismene izjave, postal član zadruge, dasi je morda svojo namero, član postati ali biti, več ali manj razločno razodel s konkludentnimi dejanji. Potem, ko je prvo sodišče dognalo, da pristopne izjave tožiteljeve z dne 9. novembra 1899 ni podpisal ta, ampak njegova žena C. in da C. od tožečega soproga za ta podpis ni imela nobenega pooblastila, in te ugotovitve vežejo tudi višje instance, je jasno, da so trditve obtožene zadruge: 1. da je tožitelj privolil, da njegova žena podpiše zanj pristopno izjavo in 2. da je bil tožitelj kot „zadružnik“ povabljen k izrednemu občnemu zboru dne 29. decembra 1904, je tudi kot tak glasoval proti likvidaciji, sploh izvrševal vse članske pravice in se napram drugim, pri tem občnem zboru navzočim zadružnikom pritoževal, da bo moral toliko plačati, ker ima toliko deležev — popolnoma nemerodajne za odločitev spora in da ni, če se niso vsprejeli o tem ponujani dokazi, nikakor v tem opaziti v § 503, št. 2 civ. pravd. reda navedenega nedostatka prizivnega postopanja in da se torej temu dokazanemu revizijskemu vzroku ne more priznati opravičenost. Mogoče, da se je tožitelj, dokler je videl v tem zase korist, smatral za člana zadruge, dejansko pa nikoli ni bil, ker je manjkala njegova pismena pristopna izjava in se le-ta ni mogla nadomestiti s podpisom preženčne liste o občnem zboru z dne 29. decembra 1904, vsled česar manjka dokazanega revizijskega vzroka št. 4, § 503. e. p. r.“

Sodnije so torej mnenja, da se more članstvo pridobiti le tedaj, če so izpolnjeni vsi pogoji, ki jih določajo v tem oziru pravila. Zato je neobhodno potrebno, da postopa načelstvo z največjo pozornostjo in natančnostjo, kadar sprejema v zadrugo nove člane.

Elektricitetne zadruge v Nemčiji.

Vse napreduje. Kdor noče napredovati in se modernih pridobitev posluževati, hira in propada. Moderni kmet se poslužuje tudi elektrike pri svojem kmetijskem obratu.

Električni tok se na enem kraju vzbuja in po žici se lahko napelje na dvorišče, skedenj, na polje, kjer elektrika goni kmetijske stroje. Stroji se silno lahko postavijo v obrat, samo pritisne se in elektromotor začne delovati.

Razun električne sile se kmet poslužuje tudi električne luči, ki bolje sveti kakor katerakoli drugačna razsvetljava. Električna luč je pripravna, ker ni nevarnosti za ogenj. V skednju se lahko pri električni luči tudi po noči dela.

Kmetje si morejo preskrbeti električno silo le potom zadruge. Razločujemo pa več vrst elektricitetnih zadrug.

1. Zadruge, ki imajo lastne elektrarne.
2. Zadruge, ki si preskrbljujejo električni tok v tuji elektrarni in skrbе le za vpeljavo električnih žic.
3. Zadruge, ki so napravile potrebno žično omrežje, a so je odstopile elektrarnam proti temu, da ga ohranjuje v dobrem stanju.
4. Zadruge, katerim so elektrarne brezplačno napravile potrebno žično omrežje, a so se zadruge obvezale za daljšo vrsto let, koliko bodo letno vzele najmanjšo množino električnega toka.

Za električno napeljavo in inštalacijo po hišah in dvoriščih morajo stroške poplačati posamezni udje, vendar zadruge določajo, katere firme naj delo izvrše, oziroma pri katerih firmah se naročajo motorji in druge priprave za razsvetljavo.

1. januarja 1908 je bilo v Nemčiji 59 registriranih elektricitetnih zadrug, od teh je imelo 44 omejeno jamstvo, 15 pa jih je imelo neomejeno jamstvo.

Število deležev se ravna pri zadrugah z omejenim jamstvom po premoženju udov. Da se število deležev laglje določi, so mnoge za-

druge reducirale obločnice in elektromotorje na žarnice, ki svetijo za 16 sveč:

	16 svečnatih žarnic
1 obločnica	je 10
1 elektromotor na 2 konjski sili	„ 38
1 „ „ 3 konjske sile	„ 56
1 „ „ 4 „ „	„ 75
1 „ „ 5 „ „	„ 94
1 „ „ 6 „ „	„ 112
1 „ „ 7 „ „	„ 130
1 „ „ 8 „ „	„ 150

Vsak mora vzeti po en delež za vsako žarnico, ki sveti za 16 sveč.

Nekatere zadruga določajo število deležev po številu hektarjev obdelane zemlje.

Električni tok se plačuje po kilovatnih urah. Čim več kilovatnih ur kdo porabi, tem nižja je cena.

Elektricitetna zadruga v Lottinu na Pomeranskem računa luč 30 fenigov za vsako kilovatno uro, električno silo pa računa za kilovatno uro:

Ako se na mesec potrebuje

1 do	100 kilovatnih ur,	20 fenigov
101 „	200 „	19 „
201 „	400 „	18 „
401 „	600 „	17 „
601 „	800 „	16 „
801 „	1000 „	15 „
1001 „	1250 „	14 „
1251 „	1500 „	13 „
1501 „	1750 „	12 „
1751 „	2000 „	11 „
„	„	10 „

Manjše elektricitetne zadruga računajo luč 45—55 fenigov za vsako kilovatno uro in silo 25—30 fenigov. One elektricitetne zadruga, ki dobivajo električni tok iz kake tuje elektrarne, plačajo navadno dotični elektrarni luč po 40—45 fenigov za vsako kilovatno uro, silo pa 20—25 fenigov. Zadruga pa oddajo svojim udom kilovatno uro za 5—10 fenigov dražje, da morejo pokrивati amortizacijske stroške i. t. d.

Občine navadno pristopijo kot udje k elektricitetnim zadrugam, da dobivajo električno luč za razsvetljavo cest.

Elektricitetne zadruga so dosedaj pokazale najlepše uspehe. Upati je, da se bodo tudi v prihodnosti najlepše razvijale.

Ko bodo na Kranjskem začele delovati deželne elektrarne, se bodo morale ustanoviti male elektricitetne zadruga, ki bodo dobivale luč in silo iz deželnih elektrarn. Te elektricitetne zadruga bodo velikega pomena za razvoj kmetijstva in obrti v kranjski deželi. Zato je prav, da se že sedaj vzbujajo zanimanje za elektricitetne zadruga.

A. M.

Napake, ki se jih mora kmetovalec izogibati pri umetnem gnojenju.

Dejstvo je, da se tudi v Avstriji takozvana „umetna“ ali bolje rečeno „mineralna“ gnojila kajnit, 40 odstotna kalijeva sol, žveplenokisli amonijak, tomaževa žindra, superfosfat, kostna moka in čilski soliter leto za letom bolj rabijo. Tudi naši kmetovalci uvidevajo, da se ti moderni pripomočki pri pravi uporabi dobro izplačajo in da se more z njimi donos zemljišča podvojiti, da celo potrojiti. Toda dobe se tudi kraji pri nas, kjer se mineralna gnojitev komaj po imenu pozna. Vzrok temu leži v prvi vrsti v nepravi uporabi posameznih gnojil. V kakem kraju so na primer brez ozira na posebnost zemlje in rastlin poskusili samo s kajnitom, v drugem kraju zopet samo s tomaževo žindro, superfosfatom ali čilskim solitrom. Ker se pri taki enostranski gnojitvi ni mogel pokazati zaželjeni uspeh, so mineralno gnojenje kratkomalo opustili z izgovorom: „Za naš kraj niso umetna gnojila!“

Kdor hoče mineralna gnojila z uspehom rabiti, kdor torej hoče svoje izdatke tudi resnično z boljšimi in večjimi pridelki pokriti, mora imeti vedno na pameti načelo, da vsaka rastlina rabi za svoj obstoj tri glavne redilne snovi: kalij, fosforovo kislino in dušik. Kdor

torej gnoji samo s kalijem, fosforovo kislino ali samim kisikom, naredi napako in na ta način ne bo nikdar pokrtil stroškov, ki jih je imel za nabavo umetnega gnojila.

Kar se tiče kalija, bodi povedano, da ga Nemčija skoro desetkrat toliko porabi kakor Avstrija. Znano je namreč, da je Nemčija bogata na kalijevih zalogah, med tem ko v Avstriji nimamo nobene posebne zaloge za pridobivanje kalija. Pred desetimi leti je bil uvoz kajnita in 40 odstotne kalijeve soli v Avstrijo združen z velikimi težavami. Pozneje so se morala ta gnojila z nekim mineralnim črnilom denaturirati in šele od leta 1906 je uvoz prost. Verjetno je, da so bile težave pri nabavi glavni vzrok, da se gnojenje s kalijem pri nas ni toliko razširilo, kakor gnojila, ki imajo v sebi fosfor: tomaževa žindra, superfosfat in kostna moka, kajti te vrste gnojil imamo doma. Kako zelo zaostajamo z ozirom na uporabo kalijevih gnojil za Nemčijo in koliko povprečno manj pridelujemo, naj pokažejo naslednje številke.

Ako vzamemo desetletje (1900—1909) znaša pridelek na 1 hektaru t. j. 1^{3/4} orala:

	Avstrija	Nemčija	
Pšenica	12·6	20·19	met. stotov
rž	11·9	15·78	" "
ječmen	13·2	19·72	" "
oves	10·7	18·46	" "
krompir	85·4	136·29	" "
seno	27·6	37·38	" "
detelja	35·3	44·83	" "

Uporaba kalija na 100 hektarov obdelane zemlje znaša:

Avstrija:	
1900	15·8 kg. čistega kalija
1909	93·1 " " "
Nemčija:	
1900	334·4 kg. čistega kalija
1909	872·8 " " "

Nemčija torej porabi skoro desetkrat toliko kalija kakor Avstrija in ta napredek v poljedelstvu se kaže tudi v množini pridelkov. Zanimive so tudi številke, ki nam kažejo, ko-

liko kalija porabijo sosedne dežele Nemčije, katerih zemljiške in gospodarske razmere so vendar ravno take kakor v bližnjih pokrajinah Nemčije. Poraba čistega kalija na 100 hektarov obdelane zemlje je znašala: v avstrijski Šleziji 363·1 kg., v pruski Šleziji 1209 kg., na Češkem 192·8 kg., na Saškem 869 kg., na Bavarskem 360 kg. Tu je treba upoštevati to, da avstrijska Šlezija izkazuje največ porabe kalija izmed vseh avstrijskih dežel. Na 100 hektarov obdelane zemlje se je porabilo:

	Čisti kalij	
	1900	1909
Šlezija	70·1 kg.	363·1 kg.
Moravsko	34·2 "	195·4 "
Češko	37·0 "	192·8 "
Solnograško	54·3 "	154·5 "
Tirolsko	4·2 "	151·4 "
Kranjsko	24·3 "	78·0 "
Predarlško	11·4 "	68·5 "
Nižje Avstrijsko	8·7 "	57·3 "
Koroško	12·2 "	52·5 "
Štajersko	3·1 "	38·4 "
Gornje Avstrijsko	4·3 "	28·5 "
Primorsko	0·0 "	27·3 "
Galicija	0·7 "	20·8 "
Dalmacija	0·5 "	1·5 "
Bukovina	0·0 "	0·3 "

Povprečno v vsej Avstriji: Leta 1900 15·8 kg čistega kalija, leta 1909 54·2 kg čistega kalija.

Avstrijska Šlezija, ki v Avstriji največ kalija porabi (363·1 kg), stoji potemtakem mnogo za prusko Šlezijo (1209 kg), isto velja tudi za Češko (192·8 kg) v primeri s Saško (869 kg) in Bavarsko (330 kg). Da se pri nas v Avstriji tako malo kalija porabi, kaže našo zaostalost z ozirom na intenzivnost poljedelskega obrata, ki se jasno kaže v zgoraj stoječih povprečnih številkah pridelovanja v Avstriji in Nemčiji. Mi bomo z uporabo umetnih gnojil šele tedaj slične uspehe dosegli kakor v Nemčiji, kadar bomo rastlinam, ki jih gojimo, tudi kalij dovajali v obliki kajnita in 40 odstotne kalijeve soli. Kajnit je posebno

pripraven za gnojenje lažjih in srednjih vrst tal ter za jesensko gnojenje, med tem ko je 40 odstotna kalijeva sol bolj priporočljiva za težko zemljo in za pomladansko gnojenje.

Številni poskusi, ki so se v zadnjih letih naredili v Avstriji, so dokazali, da gnojenje samo s tomaževo žlindro ali superfosfatom ne zadostuje v dosego kolikor mogoče najbogatejšega pridelka, nego da se ta more doseči šele z uporabo kajnita (ali 40 odstotne kalijeve soli). Travnike je torej treba vedno gnojiti s tomaževo žlindro (ali superfosfatom) in kajnitom; žito, repa, krompir pa mora poleg teh gnojil tudi malo čilskega solitra dobiti, ki je najboljše in najcenejše dušikovo gnojilo.

Detelje se je z uporabo kajnita (ali 40 odstotne kalijeve soli) nasproti gnojenju s samo tomaževo žlindro na vsaki oral za 30 meterskih stotov več pridelalo, sena pa za 20 meterskih stotov. Pri žitu se je s kajnitom in čilskim solitrom povečal pridelek za 6 meterskih stotov zrnja in 15 meterskih stotov slame, pri krompirju in repi za 50, oziroma 100 meterskih stotov.

Številke so najboljši dokaz za resničnost začetkoma omenjene trditve, da je gnojenje s kajnitom (oziroma 40 odstotno kalijevo soljo) pri nas potrebno. Za travnike in deteljo se računa kot srednja gnojitev poleg tomaževe žlindre 250 do 300 kg kajnita (80 do 100 kg 40 odstotne kalijeve soli). Za žito, krompir in repo zadostuje, če se rabi tudi hlevski gnoj, na oral 100 do 150 kg kajnita (ali 30 do 50 kg 40 odstotne kalijeve soli). Ako se ne vzame nič hlevskega gnoja, tedaj je treba porabiti poleg tomaževe žlindre 200 do 300 kg kajnita (ali 70 do 100 kg 40 odstotne kalijeve soli). Spomladi se temu pridene 50 do 100 kg čilskega solitra. Kajnit se posuje vedno kolikor mogoče zgodaj s tomažovo žlindro ali superfosfatom pomešan in se nato podorje ali zabrana (podvleče). Zadnji čas za to je zgodnja pomlad (februar). Na že ozelenele travnike in deteljšča se kajnit ne sme posuti. 40 odstotna kalijeva sol se lahko pozneje spomladi posuje

in podbrana. Čilskega solitra se polovica porabi pred obdelovanjem, druga polovica pa tri tedne pozneje. Ako se bo vsak kmetovalec, ki hoče z umetnimi gnojili doseči gotove uspehe, držal teh nasvetov, potem ga njegova pričakovanja ne bodo varala. Pravilna uporaba kalijevih gnojil (kajnita in 40 odstotne kalijeve soli), ki je bila do sedaj tako zelo zanemarjena, bode k tem zaželjenim uspehom gotovo mnogo pripomogla.

Manj živine — manj gnoja — manj pridelka!

Lansko štetje živine je dognalo, da je bilo konci leta 1910 skoraj po vseh avstrijskih deželah manj živine, kakor pred desetimi leti. Tudi pri nas na Kranjskem se je število živine skrčilo. Na Kranjskem n. pr. so l. 1900 našli 253.839 glav goveje živine, l. 1910 pa samo 226.977 glav, toraj manj za 26.862 glav ali v odstotkih za 10,6 %. Če tudi te številke niso povsem pribite, vendar nam kažejo, da se je tudi pri nas število živine skrčilo. Vzroki za to so iskati v slabih letinah in v pomanjkanju krme.

Škoda, ki nastaja vsled nazadovanja števila pri goveji živini, je velika. Ta škoda se pa ne pozna samo pri manjših dohodkih, ki jih imamo pri naši živinoreji, ampak pozna se tudi pri vsem drugem našem gospodarstvu, zlasti pri naših poljskih pridelkih, in to hočemo danes naglašati! Če manjka živine, manjka namreč tudi gnoja, in če manjka gnoja, trpi rodovitost zemlje in z njo vred vsi naši pridelki. In tako se tudi godi!

Pešanje živinoreje po njenem številu se kaže tudi na slabših pridelkih. O tem ne more biti nobenega dvoma.

Semintja si razlagajo padanje pri številu živine tudi s tem, da se redi zato lepša, bolj velika in sploh bolj žlahtna živina, da je torej znižanje števila v zvezi z boljšo rejo. To pa ne velja, ker to bi ne bil noben pravi napredek v naši živinoreji, oziroma v našem gospodarstvu

Število živine, ki ga potrebuje naša kmetija, ne sme padati! Če hočemo, da bo naša kmetija napredovala, potem je treba, da se število živine ohrani in da se pri tem številu živina v svoji vrednosti izboljša, ne pa da se izboljša na škodo števila. Komur pa je mogoče, da pridelava kaj več krme, ta naj živino izboljša in pomnoži. To bo napredek, ki ga bo poznati pri vsem našem gospodarstvu.

Krčiti števila pa ne smemo na noben način, razen začasno, če smo vsled težkih uim v to prisiljeni.

Vsako znižanje števila ima skrajno neugodne posledice, ki se poznajo pri vseh pridelkih in pri vsem našem gospodarstvu.

Časi, ko je bilo treba živino rediti, poglavitno zaradi gnoja, so sicer minuli. Danes zahtevamo od živine, da nam reje poplača z užitek, delom in mesom ali vzlic temu ostaja pridobivanje potrebnega hlevskega gnoja še zmiraj in čim dalje bolj važno za pridobivanje potrebnih pridelkov in za zboljšanje zemljine rodovitosti.

Zato je pa vsako krčenje pri številu živine velika škoda za naše gospodarstvo.

Dol. Nov.

Vestnik Zadružne zveze.

Posojilnicam v uživanje. Ko se je lansko leto vršila glavna skupščina Zadružne zveze, sprejela se je resolucija, da naj se posojilnicam priporoča, na občnih zborih določiti najvišjo mejo, do katere sme načelstvo samo dovoljevati posojila; krediti v višjem znesku naj bi se smeli dovoljevati le, če pritrđi tudi nadzorstvo.

Vzroki, ki so se na skupščini navajali za tako omejitev, so jako tehtni. Velik del krivde, da v zadružni denarni organizaciji tako primanjkuje denarja, gre brez dvoma pripisovati dejstvu, da so posojilnice dovoljevale previsoke kredite, oziroma da so načelstva brez ovire razpolagala s posojilničnimi denarnimi sredstvi. V interesu vse naše zadružne organizacije je, da se ta napaka odpravi. Visoka posojila so nevarna; do tega prepričanja so prišli že marsikje, žal, da prepozno. Ako se dovoljujejo previsoki krediti, potem začne primanjkovati denarja za mala posojila; eden dolžnik dolguje

pri posojilnici večasih toliko, da bi se s tem denarjem moglo pomagati celi vrsti drugih zadružnikov. Ali ni naravnost krivično, če posamezniki čez mero izrabljajo posojilnico, drugi člani pa ne morejo dobiti posojila? Upoštevati je tudi sledeče: Za varnost posojil je v prvi vrsti odgovorno načelstvo, ki jih podeluje. Čim večje je posojilo, tem večja je tudi odgovornost tako celega načelstva kakor tudi posameznih odbornikov. Ta odgovornost se za načelstvo znatno zmanjša, ako je tudi nadzorstvo privolilo, da se posojilo dovoli.

Vsestransko je torej umestno, da se na občnem zboru določi neka gotova meja, preko katere načelstvo ne sme dovoljevati posojil.

Zato posojilnicam prav toplo priporočamo, da poskrbe, da se na njihovih občnih zboreh vsprejmejo tozadevni sklepi.

Nasvetovati vsem posojilnicam, da bi vpeljale enako najvišjo kreditno mejo, seveda ni mogoče. Povprečno naj bi se ti zneski določili od 3000 do 5000 K. Večje posojilnice, ki razpolagajo z večjimi svotami denarja, lahko določijo tudi nekoliko višjo vsoto, kakor je tu navedena, dočim je manjšim in zlasti takim, ki so same navezane na kredit, le priporočati, da naj ne gredo preko te meje.

Strojnim zadrugam. Poljedeljsko ministrstvo je deželni vladi v Ljubljani sporočilo, da z veseljem opaža, kako se širijo tudi po Kranjskem strojne zadruge, ki omogočajo uspešnejše kmetijsko gospodarstvo.

Vsled njih važnosti dovoljuje poljedeljsko ministrstvo na Dunaju takim zadrugam tudi primerno podporo kot prispevek k stroškom za nabavo strojev in k stroškom za zgradbo lesene strojne shrambe. Vendar redoma ta podpora dosega kvečjemu 20% teh stroškov.

Prošnje strojnih zadrug pa pogostokrat niso zadostno podprte s potrebnimi prilogi in dokazili. Opozarjamo torej, da morajo strojne zadruge svojim prošnjam za državno podporo priložiti:

1) En izvod svojih pravil, sklep trgovske sodnije, s katerim se je dovolil vpis zadruge v zadružni register in obratni red v enem izvodu. (Ker mora izvirnik sklepa o vpisu zadruge v zadružni register ostati v zadrugi, naj se oskrbi po notarju ali sodnji overovljen prepis tega sklepa in naj se priloži prepis, ne izvirnik).

2) Dokazila o stroških objave zadružne registracije (v uradnem listu).

3) Dokazila o tem, kako namerava zadruška pokriti vse investirane stroške z lastnim premoženjem (najmanj 30%), z državno in deželno podporo in

ostali del z izposojilom. — Tozadevno je priložiti tudi seznam članov, kjer je poleg imena in poklica pri vsakem članu navesti število vpisanih in vplačanih deležev.

4) Dokazilo, pri kateri združni zvezi je zadruha včlanjena. (V tem oziru se je obrniti do združne zveze, ki izda zadruhi potrdilo, da je pri njej včlanjena in podvržena njenim revizijam).

5) Poročilo o dosedanjem delovanju. (V ta namen se prilože računski zaključki zadnjih let in eventualna revizijska poročila).

Pripomnimo tudi, da je dobro, če se prošnji prilože (v prepisu) fakture o kupljenih strojih. (Za prepis fakture, oziroma za duplikat naj se zadruha obrne do tvrdke ki ji je dobavila stroje).

Poljedeljsko ministrstvo tudi povdarja, da je za shrambo strojev neobhodno potrebna priprosta lesena shramba (šupa), ako zadruha na drug način ne preskrbi, da se stroji obvarujejo pred poškodbami in vremenskimi neugodami.

Deželni odbor kranjski se glede prošnje strojnih zadrug za deželno podpero drži enakih načel kakor poljedeljsko ministrstvo. Zato je tudi prošnje za deželno podporo opremiti z enakimi prilogami in dokazili. Vsled znanega sklepa deželnega zbora dovoljuje deželni odbor podpore le takim zadrugam, ki so včlanjene pri Združni zvezi v Ljubljani in se ozira v prvi vrsti na one strojne zadruge, ki naročajo kmetijske zadruge potom Gospodarske zveze v Ljubljani. Priporoča se, da se prošnje vlagajo potom Združne zveze v Ljubljani.

Pristojbinski namestek. Mnoge zadruge, ki c. kr. pristojbinskemu uradu v svrhu odmere pristojbinskega namestka še niso napovedale svojega premoženja, so dobile od tega urada pozive, da naj to čimpreje store. Nekaterne zadruge so o tej stvari popolnoma nepočene. Takim priporočamo, da naj prečitajo članek o pristojbinskem namestku v prvi letošnji številki „Narodnega Gospodarja“.

Ondi smo pisali, da so one zadruge, ki po pravih in dejansko omejujejo svoje poslovanje na lastne člane (t. j. skoraj vse zadruge), oproščene pristojbinskega namestka od premičnega premoženja in da morajo plačevati to pristojbino le od nepremičnega premoženja. Ako ima še kaka zadruha pristojbinskemu uradu odgovoriti na njegov poziv, naj to stori čimpreje. One zadruge, ki imajo samo premično premoženje (in omejujejo svoje poslovanje na lastne člane), naj pristojbinskemu uradu kratko naznanijo, da nimajo nič nepremičnega premoženja. Odgovoriti se namreč c. kr. pristojbinskemu uradu mora; izgovor, da itak

ni nič pristojbini podvrženega premoženja in da torej ni treba ničesar naznanjati, ne velja. Drugače je pri onih zadrugah, ki imajo nepremično premoženje, od katerega je treba plačati pristojbinski namestek; le te morajo na predpisanih formularjih napraviti pravilno napoved in jo čimprej vložiti, sicer jih zadene kazen.

Združni pregled.

Največja združna zveza na Nemškem je bavarska deželna zveza kmetijskih posojilnic in drugih kmetijskih zadrug. Šteje namreč nad 3000 včlanjenih zadrug.

Zakaj naj člani načelstva in nadzorstva ne prevzemajo poroštva. Večkrat se dogaja, da odborniki in člani nadzorstva prevzemo napram svoji lastni posojilnici poroštvo češ, da bi ne bilo treba dolžniku drugje prositi za poroštvo. Tako postopanje je nepravilno iz tehle razlogov: Posojilnični činitelji so dolžni strogo paziti, da se dovoljeno posojilo ob pravem času vrne in da dolžniki v vsakem oziru izpolnjujejo svoje obveznosti. Oni činitelji pa, ki so prevzeli poroštvo, imajo pogostokrat razne ozire, tako do dolžnika kakor tudi do svoje osebe. Utegnili bi postati pristranski in bi ne mogli brez predsodkov presojeti, je li naj se posojilo dovoli, oziroma izterja. Če bi se taki slučajji ponavljali in bi kak odbornik ali član nadzorstva imel istočasno več poroštev, bi bil seveda v izvrševanju svojega delokroga še bolj oviran in bi utegnil postati za posojilnico celo nevaren. Priporočati je torej, da se vse posojilnice drže načela, da se člani načelstva in nadzorstva nimajo sprejemati za poroke.

Dovoljevanje in podaljševanje posojil. V glasilu češke združne zveze v Šleziji je čitati sledeče, vsega uvaževanja vredno navodilo, kako naj rajfajzenske posojilnice ravnajo ob dovoljevanju in podaljševanju posojil.

Rajfajznovke načeloma nimajo dovoljevati posojil na dobo več let, ako se dolžnik ne zaveže, da bo dolg odplačeval v določenih obrokih in sicer tudi tedaj, kadar gre za osebni kredit, ki je dobro zajamčen. S tem, da se posojila dovoljujejo za dobo 4 let, ne da bi se obenem določila primerna odplačila in obroki, se sicer olajša poslovanje činiteljev, toda dolžniki se ne navajajo k redu in varnosti, kar je glavna naloga rajfajznovk. Tako bi marsikateri dolžnik mogel četrletno odplačati posojila n. pr. 50 K, torej na leto 200 K, ali ne more po štirih letih naenkrat plačati 800 K,

je pa zato prisiljen prositi za podaljšanje. Če pa se prolongacija dovoli enemu dolžniku, prosi za njo tudi drugi in ostali, vsled česar se dogaja, da ima mnoga rajfajznovka večino svojih vlog vezanih pri nekaj nerednih dolžnikih in ji potem manjka sredstev, da bi mogla dovoliti druga, v resnici potrebna posojila na kratko dobo. Običajni izgovor, da je dolžnik tak, da posojilnica pri njem ne bo nič izgubila, tu ni na mestu. Skromna sredstva rajfajznovke imajo stalno in hitro krožiti kakor kri v telesu, katera ravnotako ne sme obstati v nobenem delu telesa, če naj telo ostane zdravo.

Posojilo naj se ne podaljša:

1.) ako dolžnik ne ravna zadosti varčno in gospodarsko, da bi bil dan dober vzgled za druge dolžnike;

2.) ako se ne drži odplačilnih obrokov in ne plačuje točno obrestij;

3.) ako je bil namen, za katerega se je posojilo dovolilo, že dosežen in ni drugih važnih razlogov, da bi se moralo najeti novo posojilo;

4.) ako vlaga svoje prihranke v kakem drugem denarnem zavodu (takim članom naj se načeloma posojila ne dovoljujejo);

5.) ako njegovo нравno in družabno življenje ni na dobrem glasu (če je udan igranju, pijančevanju, tožbarenju i. dr.);

6.) ako škoduje koristim posojilnice in naše zadružne organizacije vobče.

Dasi je morda podaljšanje umestno, vendar naj se nikoli ne dovoli za večji znesek nego je znašalo prvotno posojilo in naj se dovoli le, če se dolžnik zaveže, posojilo v obrokih v krajši dobi vrniti. V tretje naj se posojilo ne podaljša v nobenem slučaju in pod nobenim pogojem.

Obrestí naj se točno plačujejo! Konec leta zapadejo v plačilo obrestí od posojil in od tekočih računov. V vseh posojilnicah je treba gledati, da se obrestí od posojil brezpogojno v redu plačajo. Nikjer, ne pri bankah ne pri drugih denarnih zavodih bi ne trpeli, da bi obrestí ostale neporavnane. Neplačane obrestí nam povsod govore: ali so neredni dolžniki, ali so neredni činitelji ali pa so neredni tako dolžniki kakor tudi činitelji. Vselej je to slabo izpričevalo za denarni zavod! Uplivajte torej na svoje člane-dolžnike, da bi vsaj obrestí ob koncu leta plačali. Ako prihajajo utemeljene prošnje za podaljšanje posojil, je z ozirom na splošne gospodarske razmere morda umestno marsikateremu prosileu ugoditi, toda nikjer naj se ne pusti, da bi obrestí ostajale na dolgu. Treba je, da se tudi glede te stvari uvede pri rajfajznovkah disciplina,

katera sili dolžnike, da vedno obračajo svojo pozornost na dolg in da se brigajo, kako bi ga vedno bolj zmanjšali.

Rumunska in rusinska zadružna zveza v Bukovini. V pristojnih ministrstvih se je vršilo več posvetovanj, kako sanirati težkoče, v katere je zašla rumunska zveza kmetijskih zadrug v Bukovini, ki se je udeleževala večjih lesnih kupčij, pri katerih je trpela občutno škodo. Osrednja banka čeških hranilnic je bila svoj čas zvezi deloma za lesno trgovino, deloma za pomoč rajfajznovkam dovolila jako visok kredit, katerega je potem naenkrat odpovedala. S tem se je bil ves položaj, ki je bil že itak skrajno nevaren, še znatno poslabšal. Po prizadevanju vlade se je posrečilo vso zadevo mirnim potom poravnati. Grško-orientalski verski zaklad, s katerim je bila zveza skenila lesno kupčijo, je privolil, da prevzame to kupčijo pod drugačnimi pogoji neka akcijska družba, ki se je ustanovila v ta namen, osrednja banka čeških hranilnic pa je rumunski zvezi odpustila jamstvo za imenovano kupčijo in preklicala odpoved kredita. Tudi rusinska zveza kmetijskih zadrug je bila sprejela od osrednje banke čeških hranilnic jako znaten kredit, ki ji je bil tudi odpovedan. Tudi v tem slučaju je banka odpoved preklicala. Po sodelovanju deželne vlade, deželnega odbora in prizadetih interesentov se je dalje ukrenilo vse potrebno, da se nadalje vodijo posli obeh zvez in kako se imati nadzorovati, tako da je pričakovati, da bosta obe zvezi mogli mirno naprej delovati.

Ruskih zadrug so koncem meseca junija t. l. našteali 12683. Vse te zadruge so delale z obratnim kapitalom okoli 900 milijonov kron, od česar jim je država posodila okoli 60 milijonov kron, dočim so svojih vlog zadruge imele preko 600 milijonov kron.

Zadružna arondacija zemljišč na Angleškem. Na Angleškem se v zadnjem času bavijo z arondacijo zemljišč kmetijske zadruge, in sicer opravljajo to delo pri manjših posestvih same zadruge, na večjih pa s pomočjo svoje zveze. V l. 1910 se je z arondiranjem bavilo vsega skupaj 11 zadrug, ki so imele 271 zadružnikov. Skupna površina arondirane zemlje je znesla okoli 8000 oralov. Tozadrevni uspehi zadrug so povsem zadovoljivi, zlasti ker dobivajo zemljo po povolnejši ceni.

Tečaj za revizorje je priredila Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug začetkom leta. Namen tečaja je poglobiti strokovno izobrazbo revizorjev in revizorskih aspirantov. Tečaj bo trajal 6 tednov in se je pričel 8. januarja. Predavalo se

bo o sledečih predmetih: 1.) Pregled o zgodovini, podlagah in organizaciji združništva v obče in zlasti avstrijskega kmetijskega združništva — baron Störck; 2.) izbrana poglavja iz državlanskega, trgovinskega in meničnega prava — redni profesor na poljedelski visoki šoli, dr. vitez Bauer, 3.) združno pravo (oziraje se na načrt novega združnega zakona) — tajnik dr. Neudörfer; 4.) revizijsko pravo (upoštevaje načrt novega zakona) — deželni višji računski svetnik Faschingbauer; 5.) davčne in pristojbinske stvari — tajnik dr. Neudörfer; 6.) izbrana poglavja iz knjigovodstva — profesor dunajske trgovske akademije Emil Schigut; 7.) nauk o revizijah — ravnatelj Herman Brunner. Po končanem tečaju se bodo vršili komisionelni izpiti.

Gospodarske drobtine.

Perutninarska razstava bo vsled odborovega sklepa v Ljubljani 30. in 31. marca ter 1. aprila. Priglašeni je že nad 60 razstavljavcev, zato obeta razstava mnogo zanimivosti. Rok za vpošiljanje vprašalnih pol se je podaljšal do 5. februarja. Kdor želi vprašalne pole, naj se obrne do tajnika v Dolškem, drugi pa naj jo vrnejo izpolnjeno prej ko mogoče.

Zoper pijančevanje. Delovni svet trgovinskega ministrstva je razpravljal o predlogu, ki so ga vložili trije člani: dr. Hainisch, profesor dr. Prausnitz in profesor dr. Haberbell. Predlog zahteva, da se poprej zapirajo gostilne in kavarne v varstvo uslužbenega osebja, pred vsem mladostnih pomožnih delavcev. Gostilne naj se zapirajo ob nedeljah v mestih nad 100.000 prebivalcev o polnoči, v mestih od 10.000—100.000 prebivalcev ob 11. uri in v ostalih krajih ob 10. uri zvečer. Utemeljevanje predloga izvaja, da sedanji nadomestni počitek osebja ni nikako nadomestilo za pregnano delo ob nedeljah, da večina osebja nima celo leto nočnega počitka in da nravna nevarnost za žensko osebje ob nočnem delu narašča, čim bolj alkoholizirani so gostje. Zgodnje zapiranje gostiln pa ni le v interesu osebja, temveč tudi na korist narodnega gospodarstva in konzumentov. Zakaj grda razvada, ki posveča nedeljsko noč krokanju in pijančevanju, stane narodno gospodarstvo na leto mnogo milijonov. Predlagalci končno opozarjajo na zdravstvene in socialne posledice nezmernega pijančevanja.

K letošnjem zimskem krmljenju. Čeprav je bila letošnja prva košnja povsod v naših krajih

bogata in je dala bolj ali manj izvrstno krmo, je vendar povzročila velika suša v pretečenem poletju, da primanjkuje mnogim živinorejcem krme. Otave je bilo le malo ali pa celo nič. Povsod, kjer primanjkuje krme, bi morali dokupiti seno, da bi prehranili vso živino, ki jo imajo, čez zimo. Vsakdo pa, ki računa, kmalu lahko razvidi, da se nakup sena celo pri nizkih cenah le redkokedaj izplačuje. V današnjih razmerah pa tudi ni misliti na odprodajo živine, ker pri velikem pomanjkanju živine bi bilo le težko ali sploh nemogoče kupiti na spomlad drugo živino.

Če hočemo torej brez nevarnosti ohraniti in preživiti živino čez zimo, moramo vse krmne pridelke gospodarsko dobro izrabiti. Letos je treba bolj kakor kdaj zelo varčno krmiti. Že v začetku zimskega suhega krmljenja je krmiti na splošno manj sena in vsled manjše količine sena odpadle redilne snovi je nadomestiti z močnimi krmili. Vsa krovstne žitne zdrobe, zdrave oljnate pogače, otrobe itd. bo treba to zimo v večji meri krmiti. S pridatkom močnih krmil pa ni računati toliko na to, da bi dobili več mleka, temveč le s tem, da prihranimo seno. Nikakor ni krmiti večje množine sena v ta namen, da bi zvišali mlečnost. Marsikdo bo prisiljen dajati svoji živini takorekeč samo vzdrževalno krmo, da le ohrani vso živino do spomladi, ko ji bo že lahko zopet pokladal zrastlo svežo krmo.

Letošnje prvo seno in otavo je, ako le mogoče, mešati med seboj. Letošnja otava je namreč, kolikor se jo je pridelalo, zelo trpela radi vročine in suše, vsled česar je mogla povzeti iz zemlje le malo rudninskih snovi — primanjkuje ji apna in fosforove kisline. Če krmimo takšno otavo živini samo za-se, se lahko pojavi pri živini kostolomnica i. d. Ako lahko režemo seno v 4—5 cm dolgo rezanico, je lahko varčevati pri krmljenju. Sena se potem manj raztrese in zapravi in živina izrabi še zrezano seno mnogo bolje, in ne more pustiti slabejše senene dele.

Na vsak način je krmiti živali posamezno. Kravam, ki bolje izrabijo krmo, — to so takšne, ki dajejo mnogo mleka — je treba bolj krmiti kakor pa one, ki slabo izkoriščajo krmo. Če smo prisiljeni odprodati živino, odprodajmo iz hleva v prvi vrsti le ono, ki slabo izkorišča krmo. Pri pomanjkanju krme je rezati slamo v rezanico in mešati z močnimi krmili. Najraje ima in tudi dobro prebavi goveja živina ovseno in ječmenovo slamo. Jalovini, posebno pa tudi kozam lahko krmimo z vspehom posušeno spravljeno, mlado listje, ki mu primešamo krmno moko in otrobe.

Tudi trsje pride letos v poštev kot krma povsod v vinorodnih krajih, kjer primanjkuje krme.
Km. P.

Pretakajmo vino! Letos je malo vina, zato pa moramo tembolj paziti, da se nam ne pokvari. Da se to ne dogodi, moramo vino o pravem času pretočiti in sode potem redno polniti.

Naši vinogradniki niso posebno vneti za pretakanje vina, ker gre pri tem delu nekoliko vina v škodo. Drugi so tudi mnenja, da vino pri pretakanju oslabi, kar pa ni resnično.

Mi svetujemo našim vinogradnikom, naj pretočijo svoje vino, čim je popolnoma povrelo in se je nekoliko očistilo. S tem dosežemo, da se loči vino od drozja, ki daje prav pogostoma vinu neprijeten okus. Razun tega pa pospešimo čiščenje vina.

Pri pretakanju pride namreč vinska beljakovina z zrakom v dotiko, se spoji z zračnim kisikom in nato strjena beljakovina pade potem na dno posode. Čisto vino se lažje in dražje proda od motnega, zato imamo z ranim pretakanjem dobiček. Pa tudi ostane rano pretočeno vino bolj čvrstega okusa, ker mu ne uide toliko ogljikove kisline.

Pri prvem pretakanju je vselej dobro prej sode nekoliko zakaditi z žveplom. S tem se zabrani, da ne izpremeni vino barve, osobito, da ne porjavi, dostikrat pa se zamore s tem žvepljanjem tudi kali raznih vinskih bolezní, osobito onih, ki povzročajo vlečljivost, oacet, birso, itd. Žvepljanje vin ni torej škodljivo, kakor mislijo nekateri, marveč celo jako koristno in v kletarstvu neobhodno potrebno. Vendar pa bodemo žvepljali le bela vina, ker izgube črna vina po žveplu preveč barve.

Razglas.

Gospodarski tečaj na Grmu.

Sadjarski tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo kmetijske šole v petek in soboto dne 23. in 24. februarja t. l. Namen tečaja je povzdiga domačega sadjarstva. Na sporedu so sledeča predavanja: V petek, dne 23. februarja. Od 2. do 4. popoldne: Razčrtavanje sadnih nasadov. Naprava drevesnih jam. Obrezovanje dreves pred saditvijo. Pravilna saditev dreves. Od 4. do 5. popoldne: Praktične vaje v šolskem sadovnjaku. V soboto, dne 24. februarja. Od 8. do 10. dopoldne: Oskrbovanje mladega in starejega drevja. Obrezovanje, pomlajevanje in precepljevanje. Od 10. do 12. ure: Praktične vaje v sadovnjaku. Od 2. do 4. popoldne: Najvažnejše o izgojevanju in oskrbovanju pritličnega drevja. Od 4. do 5. popoldne: Praktične vaje v šolskih nasadih. Tečaj je namenjen gospodarjem

in kmetskimi mladeničem. Kdor se hoče tečaja udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in revnim udeležencem iz Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 2 K na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo pravočasno po dopisnici prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba poslati do 15. februarja ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

Živinorejski in mlekarski tečaj priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v torek in sredo, dne 27. in 28. februarja t. l. Namen tečaja je izboljšanje kravje reje v zvezi z mlekarstvom. Na sporedu so naslednja predavanja: V torek, dne 27. februarja. Od 2. do 4. popoldne: Vrednost kravje reje. Odbiranje molznih krav. Raba krav za plemo. Krmjenje krav. Strežba molznih krav. Molža. Stroški kravje reje. V sredo, dne 28. februarja. Od 9. do 11. ure: Prodaja mleka. Ravnanje z mlekom. Lastnosti mleka. Napake in pomanjkljivosti mleka. Mlečna posoda. Popoldne od 2. do 4.: Prodaja smetane in presnega masla. Gospodarski pomen mlekarskih zadrug. Pouk se pojasnuje s praktičnim razkazovanjem. Tečaj je namenjen našim gospodarjem in gospodinjam in je želeto, da se ga mnogoštevilno udeleže tudi naše gospodinje in kmečka dekleta. Kdor se želi udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in revnim udeležencem iz Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 2 K na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo po dopisnici pravočasno prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba poslati do 18. februarja ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

Živinorejske vajence, ki se hočejo izvežbati v blevskih opravilih, v strežbi molzne živine in v mlekarskih delih, sprejme ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu. Živinorejski vajenci dobe poleg proste hrane po 10 K na mesec. Pouk je nastopiti s 1. aprilom. Prošnje je vlagati do 1. marca. Pouk traja do konca meseca oktobra.

Vabilo na redni občni zbor

Strojne zadruge v Mednem,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 21. februarja 1912 ob 9. uri dopoldne pri Francetu v Mednem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za blejski kot na Bledu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v
dvorani stare šole na Bledu.

Dnevni red

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Strojne zadruge v Savljah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo
ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 10. uri dopoldne v
Društvenem domu na Ježici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmarjeti,

reg. zadr. z om. zav.
ki se bo vršil dne 18. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v
kaplaniji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na XIV. redni občni zbor

I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah,

reg. zadr. z om. zav.
ki se bo vršil dne 4. svečana 1912 ob 3. uri popoldne v
prostorih „Delavskega doma“ na Savi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Stari Fužini,

registrovane zadruge z omejeno zavezo
ki se bo vršil dne 3. svečana 1912 ob 2. uri popoldne v
prostorih „Mlekarna“ pri Stari Fužini.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice v Rajhenburgu,

reg. zadr. z neom. zavezo
ki se vrši na svečnico, 2. februarja 1912 po prvem opraviilu
zjutraj ob 8. uri v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Slučajnosti.

Opomba: Če ne bi bilo ob napovedani uri dovolj navzočih članov, vrši se pol ure kasneje drugi občni zbor pri vsakem številu udov.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke mlekarnе v Cerkljah,

registrovane zadruge z omejenim poroštvom
ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne
pri Petrovcu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Vurbergu,

reg. zadr. z neom. zav.
ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob pol 3. uri popoldne
v Vumbahu h. št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge v Kočah,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 1/24. uri popoldne v mlekarskih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Prememba pravil.

8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na VI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu nad Ljubljano,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil v nedeljo, 4. februarja 1912 ob pol 8. uri popoldne v župnijski pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Poročilo o izvršeni reviziji.

8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske hranilnice in posojilnice na Viču,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo dne 11. februarja 1912 ob 10. uri dop. v posojilničnih prostorih v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Poročilo o izvršeni reviziji.

5. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.

6. Volitev načelstva.

7. Volitev nadzorstva.

8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Dobrovi,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. februarja 1912 ob 3. uri popoldan v mežnariji dobrovski.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva in nadzorstva.

3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.

4. Poročilo o izvršeni reviziji.

5. Volitev načelstva.

6. Volitev nadzorstva.

7. Slučajnosti in prosti nasveti.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Lešah,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.

5. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Podlipi,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 4. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Potrjenje letnega računa za leto 1911.

4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Poročilo o izvršeni reviziji.

7. Slučajnosti in nasveti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Preddvoru,

reg. zadr. z neom. zavezo

ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v mežnariji v Preddvoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.

2. Poročilo načelstva.

3. Poročilo nadzorstva.

4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.

5. Volitev načelstva in nadzorstva.

6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Predloki,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se vrši dne 18. februarja 1912 ob 4. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Sprememba §§ 2. in 4. društvenih pravil.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se v smislu § 32. društvenih pravil na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Vabilo na IV. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šempetru pri Novem mestu,

registrirane zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 4. svečana 1912 ob 3. uri popoldne v društvenem prostoru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Konsumno društvo v likvidaciji na Vojskem,

reg. zadr. z om. zav.

sklicuje, ker za dan 3. decembra 1911 sklicani občni zbor ni bil sklepčen, drugi občni zbor na dan 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo likvidatorjev.
2. Sklepanje o zaključni bilanci in komu se imajo izročiti v varstvo poslovne knjige.
3. Slučajnosti.

Ta občni zbor sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

Vabilo na I. redni občni zbor

Kmetijskega društva v Šenčurju,

registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 4. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani v Šenčurju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.
7. Predavanje.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Gorjah,

reg. zadr. z neom. zav.,

ki se bo vršil dne 11. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Boštanju,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. februarja 1912 ob pol 8. uri zjutraj v župnijski pisarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Dopolnilna volitev nadzorstva.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Načelstvo.

Vabilo na izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šturijah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki bo dne 4. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v posojilnični hiši.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva.
2. Volitev nadzorstva.
3. Prememba pravil.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

Živinorejske zadruga v Trzinu,

registrirane zadruga z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 4. februarja 1912 ob pol 4. uri popoldne v hiši Antona Ložar, v Trzinu št. 45.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
3. Volitev načelstva, oziroma razpust zadruga in volitev likvidatorjev.
4. Slučajnosti.